

FOTOGRAFIE MAGAZINE

Pf

#6
2026



De vorm als beeldtaal

WE MAKE A DIFFERENCE

PRODUCTS AND SERVICES THAT DISPLAY THE TIPA
LOGO IS YOUR ASSURANCE OF THEIR OUTSTANDING
QUALITY, DESIGN AND PERFORMANCE



Every year since 1991, TIPA awards have been given to the best photo, video and imaging products and accessories, including smartphones and equipment for printmaking, image editing and display. The TIPA logo is awarded by a large group of respected editors of technical magazines and websites from around the world, including the Camera Journal Press Club of Japan.



Visit our website to learn more about our organization and TIPA World Awards
www.tipa.com

Pf

De vorm is de beeldtaal van de fotografie

Dit nummer van *Pf* staat in het teken van een speciale vorm van ambacht in de fotografie, niet de puur technische kunde, maar de vaardigheid om de vorm in te zetten om het verhaal te ondersteunen en te verbeelden. Elk fotograaf gebruikt diverse vormelementen om aan ideeën, visies of gevoelens uitdrukking te geven. Het is de techniek van de vorm en het gebruik van fotografische middelen om de inhoud over te brengen. De vraag is niet of een fotograaf zijn techniek beheerst, maar of hij de juiste middelen weet te vinden voor wat hij wil uitdrukken. De vorm is de grammatica waarmee het visuele verhaal wordt verteld. De vorm in de fotografie is op zichzelf een beeldtaal. In dit nummer van *Pf Fotografie magazine* brengen we fotografen die ieder op hun eigen manier omgaan met de beeldgrammatica.

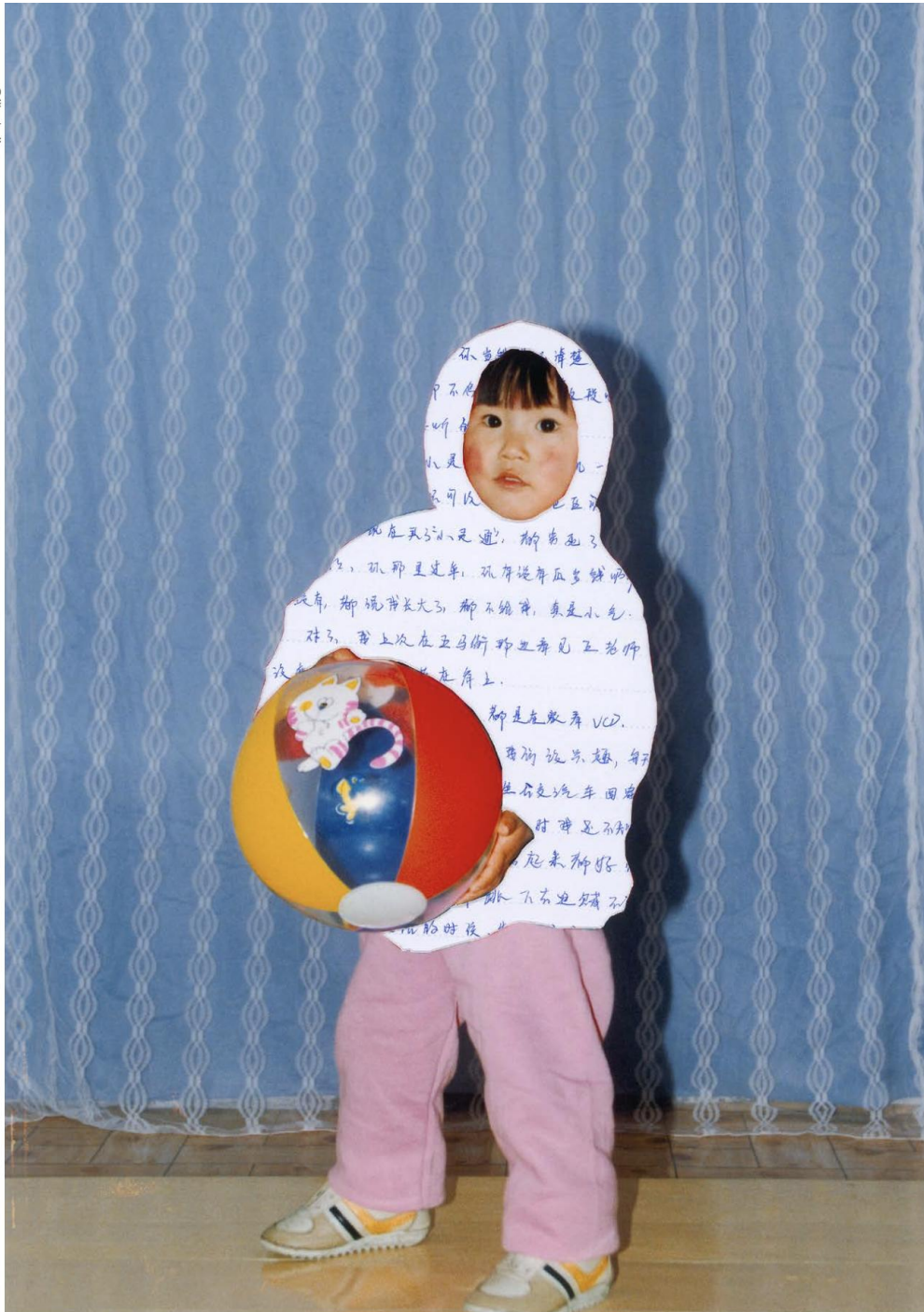
Tjitske Oosterholt bedenkt van tevoren doorgaans niet wat ze gaat doen en heeft evenmin een duidelijk resultaat voor ogen. Ze werkt intuïtief en reageert op wat tijdens het proces gebeurt. Daarmee overschrijdt ze graag de grens tussen verschillende technieken en disciplines en geeft ze zich over aan de materialen en technieken. Anton Shebetko haalt beeld uit archieven of van sociale media en combineert fotografie met onder meer film, zeefdruk, neon en installaties. Hij begint bij het onderwerp en het idee, waarna hij kijkt welk medium het verhaal het beste kan vertellen. Het werk van Xiaoxiao Xu komt regelrecht voort uit een therapieessie. Ze gebruikt oude familiefoto's in collages die ze combineert met nieuwe zelfportretten. Door het werken met collage werd de afstand tot haar verleden kleiner en ontwikkelden zich andere perspectieven. Jaya Pelupessy is een kunstenaar die zijn eigen camera's en lichtgevoelige materialen ontwikkelt en soms een maand werkt aan één beeld. Hij laat fotografische beelden uit onder meer fotografiehandleidingen, landschappen en eigen reizen via verschillende kleurlagen samenvloeien tot nieuwe beelden. Pie Aerts fotografeerde het ruige leven in het zuiden van Patagonië, het meest onherbergzame gebied van Chili. Daarvoor koos hij bewust voor het langzame werken met een analoge middenformaatcamera, vanwege de pasteltinten en de zachte overgangen. De analoge camera gaf meer gewicht aan de interactie met het onderwerp. Alle creatieve fotografen die we in dit nummer presenteren gebruiken vormelementen zoals compositie, licht, standpunt, moment en presentatie niet alleen om hun verhaal te versterken, maar als expressie van hun ideeën en gevoelens. □

Ton Hendriks, hoofdredacteur *Pf*



Coverfoto: © Xiaoxiao Xu

De coverfoto is gemaakt door Xiaoxiao Xu. Deze foto laat goed zien hoe de vorm in grote mate uitdrukking geeft aan de inhoud van de foto. Zij zegt over de foto: "De cover is een collage uit Spider, Snake, Turtle and Dragon. Het project ontstond tijdens een therapeutisch traject, waarin ik terugkeek op ervaringen uit mijn jeugd. In het project combineer ik nieuwe zelfportretten met beelden uit het familiearchief, brieven en andere persoonlijke materialen. De collages worden analoog opgebouwd met een stanleymes en thuisprinter, waarbij de snijranden zichtbaar blijven. Door het knippen en opnieuw samenstellen begonnen herinneringen minder vast te voelen en ontstond er ruimte voor andere perspectieven. De spin, slang, schildpad en draak uit de titel keren terug als figuren en symbolen. Ze dragen bepaalde betekenissen, maar die verschuiven en ontwikkelen zich mee met het project. In deze collage, Theater of the Mind, zie je een steeds kleiner wordende uitsnede van een portret van mij als kind. De opeenvolgende lagen vormen een soort innerlijk toneel, waar de slang zich doorheen beweegt."



Via verbeelding grip krijgen op emoties

XIAOXIAO XU

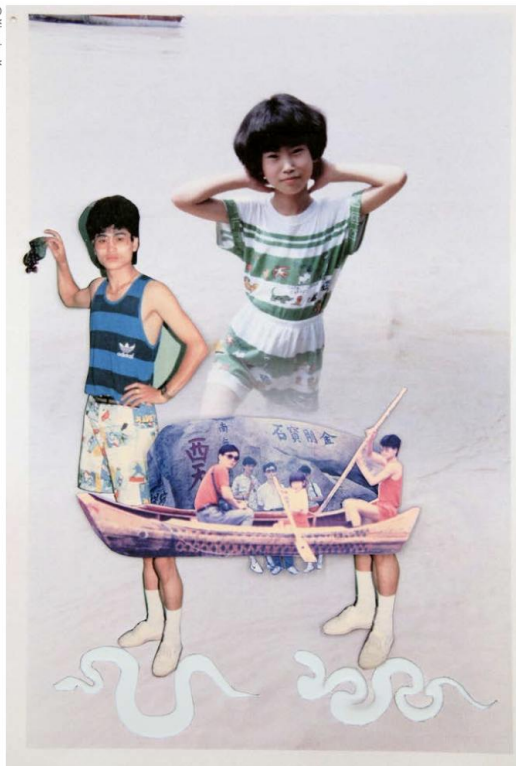
Ze houdt een lijst bij van onderwerpen waarmee ze ooit nog iets wil doen. Het is wachten op het juiste moment. Maar als Xiaoxiao Xu zich ergens in vastbijt dan laat ze niet meer los. Eén, twee jaar besteedt ze aan inlezen en als een detective de mensen en locaties opsporen die horen bij een verhaal dat ze heeft opgepikt in een krantenartikel of via-via. De periode van daadwerkelijk fotograferen is relatief kort, drie à vier weken, en vindt vaak plaats tijdens reizen naar het buitenland. Daar werkt ze heel geconcentreerd aan een precieze verbeelding van levens die worden gered door de kracht van verbeelding.

EDO DIJKSTERHUIS

© Xiaoxiao Xu



© Xiaoxiao Xu



Soms liggen fotografie en psychologie dicht bij elkaar. Dat merkte Xiaoxiao Xu toen zij zich verdiepte in een therapie waarbij herinneringen opnieuw worden verbeeld om ze te kunnen herschrijven, eventueel met een andere afloop of betekenis. "Dat leek heel erg op wat ik ook doe in mijn werk", constateerde Xiaoxiao. "Via mijn foto's probeer ik grip te krijgen op mijn emoties."

Haar werk dat nu in het Nederlands Fotomuseum te zien is als onderdeel van de tentoonstelling *Quicksan 3* komt regelrecht voort uit een therapieessie. "Ik moest drie brieven schrijven aan mijn vader. Toen ik daarmee klaar was, heb ik iedere brief voorzien van een oude familiefoto. Die heb ik in het verleden verzameld met het idee er ooit nog iets mee te doen en nu brachten ze iets op gang. In collages combineerde ik ze met nieuwe zelfportretten. Ook gebruikte ik dieren als symbolen – zo staat een slang bijvoorbeeld voor het gevoel achtervolgd te worden. Hoe meer ik knipte, hoe kleiner de afstand werd en hoe meer ruimte er kwam voor andere perspectieven."

Het gepuzzel – heel analoog, met schaar en thuisprinter – kostte soms veel tijd. Andere keren was de combinatie meteen raak. "Ik zoek een bepaalde spanning in een beeld, ruimte voor iets extra's", legt Xiaoxiao uit. "Met deze collages kan ik nog wel een tijdje voort."

GOUDVissen IN COLAFLES

Xiaoxiao was al fotograaf voordat ze wist hoe ze moest fotograferen, zelfs voordat ze ooit een camera had vastgehouden. Als jonge twintiger zag ze een documentaire – de titel is ze helaas vergeten – waarin fotografen over hun vak vertelden en ze wist meteen: dit is iets voor mij. Niet veel later meldde zij zich aan bij de Fotoacademie. "Na de middelbare school had ik twee opleidingen gedaan die mij niet bevielen. Maar door dat tv-programma besefte ik me dat ik onbewust op zoek was naar een manier om me uit te drukken. En dat fotografie voor mij het ideale medium is om verhalen te vertellen."

Hét verhaal dat zwaar op haar hart lag en er absoluut uit moest, is haar migratiegeschiedenis. Toen Xiaoxiao zeven jaar oud was, vertrok haar moeder naar Nederland om een beter bestaan op te bouwen. Zelf bleef ze achter bij haar tante in een andere stad dan

waar ze was opgegroeid. Op veertienjarige leeftijd volgde de tweede grote verhuizing, toen tante haar op het vliegtuig zette met een enkeltje Schiphol.

"Voor mijn afstudeerproject ging ik terug naar de plek waar ik ben opgegroeid. Ik had gemengde gevoelens: heimwee, melancholie, verbazing. Door kleine dingen in het dagelijks leven vast te leggen, probeerde ik de sfeer van mijn jeugd te laten herleven. Bijvoorbeeld de levende goudvissen die mijn tante verzamelde in plastic colaflessen, die ze liefdevol had versierd. Ik was gefascineerd door de creativiteit waarmee ze met beperkte middelen iets moois maakte. Maar toen die foto's werden gepubliceerd in Nederland, riepen ze weerstand op. Dat deed mij weer anders kijken naar China en maakte me bewust van mijn positie als gelijktijdig buitenstaander en insider." Xiaoxiao's open blik richt zich vooral op bijzondere mensen aan de marge van het gewone leven. Of misschien beter gezegd: gewone mensen die iets bijzonders doen in de marge. Zoals Chinese boeren die in hun achtertuin met houtje-touwtje-middelen zelf vliegtuigen bouwen in de hoop ooit los te komen van de grond. In verschillende Europese landen fotografeerde ze deelnemers aan conventies over cosplay, een vorm van performancekunst waarbij deelnemers met kostuums en attributen in de huid kruipen van sprookjesfiguren. En in Nederland legde ze de subcultuur van konijnenfokkers vast, die in wedstrijden hun prijsdieren presenteren.

NIET VOOR HET GEZICHT

Xiaoxiao's werk oogt documentair maar heeft iets ontegenzeggelijk esthetisch in kleur en compositie. "Ik hou van beelden waarin niet teveel te zien is; ik focus me liefst op één ding tegen een eenvoudige achtergrond met weinig afleiding", vertelt ze. "Voordat ik afdruk heb ik vaak lange gesprekken met mensen. Vervolgens maak ik meerdere portretten, om de juiste uitdrukking te vinden. Stilleven zet ik er meestal in één keer op. En nabewerking is bij mij beperkt tot licht en contrast; ik wil eigenlijk het beeld niet eens aansnijden." Sinds haar afstuderen werkt Xiaoxiao met een Hasselblad 503CX. "Daarmee kan ik vanaf de heup fotograferen. Zonder camera voor mijn gezicht kan ik beter contact

maken met de persoon die ik fotografeer. Ik gebruik ook een Mamiya 645 – ook mediumformaat. Ik hou van de eenvoud van die camera's: niet te veel knoppen en functies, alleen sluitertijd en diafragma. Daardoor kan ik beter focussen op wat ik precies wil tonen."

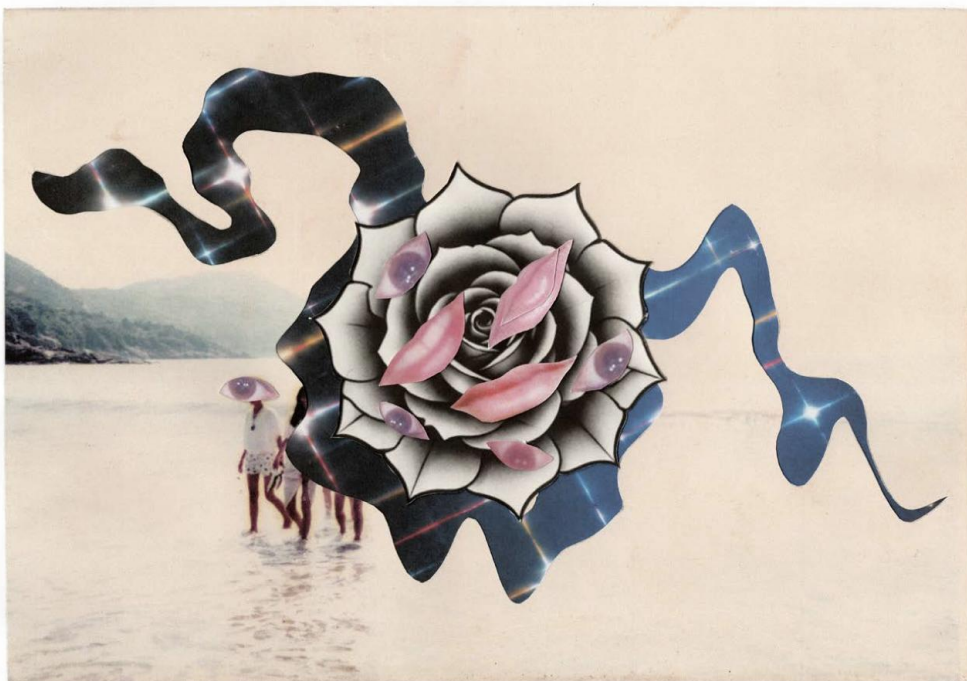
Haar arsenaal wordt gecompleteerd door een plastic Holga-camera, die volgens haar "geschikt is voor donkere ruimtes, bijvoorbeeld de congressentra waar ik mijn cosplay-foto's heb gemaakt", en een Fujifilm Polaroidcamera. "Ik heb tegenwoordig ook een digitale camera met flits, die ik onder meer gebruik voor zelfportretten." Maar die had ze niet bij zich toen ze een jaar geleden in het Indiase Ladakh, hoog in de Himalaya, tijdens een festival een parade wilde vastleggen. "Dat lukte niet. Ik moet eerst het licht meten en handmatig scherpstellen. Dan is zo'n analoge mediumbeeldcamera niet ideaal. Maar ja, hoe vaak fotografeer ik een parade?"

DERDE POOL VAN DE AARDE

Inmiddels is ze al vijf keer naar Ladakh geweest en wil ze nog minstens één keer terug voordat ze haar lopende project *Ki Ki So So Lhargyalo* kan afronden – liefst met een boek. "De Himalaya wordt wel de derde pool van de aarde genoemd. De gletsjers vormen de oorsprong van zo'n beetje alle grote riviersystemen van Azië. Maar klimaatverandering gaat hier sneller dan waar ook ter wereld en de gletsjers verdwijnen. Door mijn eigen ervaring met overstromingen in de stad waar ik opgroeide – in 1994 ben ik met mijn tante ternaauwernood aan de dood ontsnapt – voelde ik meteen een diepe verbinding met de bewoners." Hoewel dit onderwerp een sterk politieke onderlaag heeft en zelfs kan worden opgevat als activistisch, ziet Xiaoxiao dat niet zo. "Ik richt me niet op de ramp die zich langzaam aan het voltrekken is maar op de gemeenschap en hun omgeving. Mijn werk gaat over de veerkracht van mensen die zich staande proberen te houden in een snel veranderende wereld. Zo bouwen ze in Ladakh bijvoorbeeld kunstmatige gletsjers om het waterkort tegen te gaan. Net zoals bij die boeren die vliegtuigen bouwen in hun achtertuin of deelnemers aan een cosplay-conventie gaat het om beeldingskracht. Er zit magie in." □

“Ik hou van beelden
waarin niet teveel te zien is.

© Xiaoxiao Xu



Direct na haar cum laude afstuderen aan de Fotoacademie in 2009 won Xiaoxiao Xu (1984) haar eerste prijzen: de Photo Academy Award en De Fotoprijs. Daarna volgde nog een hele reeks awards, nominaties en speciale vermeldingen. Ze had tentoonstellingen in Nederland, België, Italië, China, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Spanje. In 2013 verscheen Love Doll Factory, de eerste van inmiddels zeven fotoboeken. Watering my Horse by a Spring at the Foot of the Long Wall (2020) werd bekroond met de Jimei X Arles Women Photographers Award. Xiaoxiao wordt vertegenwoordigd door galerie Madé van Krimpen in Amsterdam. Werk van Xiaoxiao Xu is t/m 22 november te zien in Nederlands Fotomuseum als onderdeel van Quickscan 3. xiaoxiaoxu.com

© Xiaoxiao Xu

